

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 763/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. B., H., zastúpeného advokátom JUDr. I. J., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 až ods. 3 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 21/2011-281 zo 4. mája 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 209/2011-318 z 29. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. apríla 2013 doručená sťažnosť Ing. J. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 až ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 21/2011-281 zo 4. mája 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 209/2011-318 z 29. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol prenajímateľom poľnohospodárskych pozemkov. Podľa sťažovateľa nájomca týchto pozemkov nepostupoval v súlade s nájomnou zmluvou a ich nesprávnym užívaním mu spôsobil škodu, a preto sa sťažovateľ domáhal voči nájomcovi náhrady škody.

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 4 C 78/2009-235 z 30. septembra 2010 zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal náhrady škody v sume 41 702,57 € predstavujúcej cenu rekultivačných prác potrebných na uvedenie do pôvodného stavu znehodnotených poľnohospodárskych pozemkov, ktoré tvorili predmet nájomnej zmluvy uzatvorenej 14. januára 2005 na dobu určitú (od 1. januára 2005 do 31. decembra 2010). Podľa sťažovateľa mu mala škoda vzniknúť porušením povinností žalovaného ako nájomcu vyplývajúcich z nájomnej zmluvy, t. j. nevyužívaním prenajatých pozemkov obvyklým spôsobom na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby v súlade s predmetom činnosti podľa zakladateľských listín nájomcu. Okresný súd dospel k záveru, že žalovaný povinnosti vyplývajúce z nájomnej zmluvy neporušil, čím nie sú naplnené predpoklady nároku na náhradu škody. Podľa okresného súdu sťažovateľ sám pripustil, že pozemky boli žalovanému odovzdané v stave nespôsobilom na riadne užívanie a žalovaný od uzatvorenia nájomnej zmluvy prenajaté pozemky užíva obvyklým spôsobom na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby a činnosti podľa zakladateľských listín. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie.

Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a skonštatoval aj správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Pre sťažnosť je relevantná tá časť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej sa vysporiadava s podmienkami nároku na náhradu škody. Podľa krajského súdu „*Odvolací súd pri skúmaní, či žalovaný porušil právnu povinnosť, na splnenie ktorej sa zaviazal v nájomnej zmluve, a či toto porušenie je v príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou za účelom nápravy stavu tým spôsobeného, dospel v zhode s názorom súdu prvého stupňa k záveru, že žalovaný právne povinnosti vyplývajúce z nájomnej zmluvy neporušil. Tým nie je naplnený prvý predpoklad zodpovednosti žalovaného za škodu, t. j. porušenie právnej povinnosti. Z výsledkov vykonaného dokazovania tiež nepochybne vyplýva, že žalobca prevzal prenajaté pozemky v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy v stave, v akom ich užíva aj v súčasnosti. Žalovaný na prenajatých pozemkoch vykonáva poľnohospodársku výrobu, ktorú nevykonáva iba orbou pôdy, ale aj inými činnosťami – zabezpečením pastvín pre hovädzí dobytok, ovce (spásaním, kosením). Preto nemohlo dôjsť zo strany žalovaného k znehodnoteniu pozemkov z dôvodu, že prenajaté pozemky využíva žalovaný ako trvalé trávnaté porasty, ktoré sa riadne kosia, resp. spású hospodárskymi zvieratami. Pozemky, na ktoré nie je prístup technikou, resp. mechanizmami kvôli svahovitosti terénu, žalovaný využíva na spásanie ovcami. Inak povedané, žalovaný prenajaté pozemky od roku 2005, t. j. od uzatvorenia nájomnej zmluvy užíva obvyklým spôsobom na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby a činnosti podľa zakladateľských listín. Keďže žalobca v konaní nepreukázal porušenie právnej povinnosti vyplývajúcej z nájomnej zmluvy, nepreukázal príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti vyplývajúcej z nájomnej zmluvy a vznikom škody, správne postupoval prvostupňový súd, ak žalobu o náhrade škody ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.“.*

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Navrhol ho spolu s prvostupňovým rozsudkom zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie okrem opisu skutkových okolností odôvodnil tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), a to konkrétne k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f) OSP. Sťažovateľ v dovolaní uviedol, že vzhľadom na nenariadenie pojednávania odvolacím súdom nemal možnosť priamo objasniť a vysvetliť dôležité skutočnosti, ktoré boli prvostupňovým súdom nesprávne posúdené. Podľa sťažovateľa bolo konanie pred krajským súdom postihnuté inou vadou, ktorá mala

za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to nedostatočným a nesprávne zisteným skutkovým stavom, a rozsudok krajského súdu mal spočívať na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o nenariadení pojednávania krajským súdom uviedol, že „... z obsahu spisu nevyplýva, že by boli dané dôvody pre nariadenie pojednávania podľa § 214 ods. 1 O. s. p. (krajský súd pred vyhlásením rozsudku dokazovanie nedoplňoval ani nezopakoval, súd prvého stupňa nerozhodol podľa § 115a O. s. p. bez nariadenia pojednávania a nariadenie pojednávania nevyžadoval dôležitý verejný záujem), odvolací súd v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. rozhodol o odvolaní žalobcu bez nariadenia pojednávania. Postupom odvolacieho súdu plne rešpektujúcim platnú úpravu Občianskeho súdneho poriadku, v znení účinnom v čase rozhodnutia odvolacím súdom, nemohlo preto dôjsť k odňatiu možnosti žalobcovi pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.“. Vo vzťahu k ostatným námietkam sťažovateľa najvyšší súd uviedol, že „... inú procesnú vadu [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.] považuje Občiansky súdny poriadok za prípustný dovolací dôvod (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné); samotná táto vada ale prípustnosť dovolania nezakladá. Rovnako nesprávne právne posúdenie veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.] je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z § 238 O. s. p., nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1

písm. c) O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. “.

Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a napadnutému rozsudku krajského súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a požiadal o pridelenie advokáta ústavným súdom. Podstatou jeho sťažnosti je nesúhlas s výsledkom konania. Podľa sťažovateľa *„Odvolací súd, Krajský súd v Prešove neakceptoval moje námietky v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu vo Vranove n. T. o neplnení nájomnej zmluvy, presnejšie čl. II. Nájomnej zmluvy, podľa ktorého je nájomca povinný najaté pozemky užívať obvyklým spôsobom na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby a činnosti podľa zakladateľských listín nájomcu tak, aby nedošlo k ich znehodnoteniu. Obvyklý spôsob užívania nájomných pozemkov na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby je taký, že orná pôda sa má obrábať orbou.*

A. B. (nájomca, pozn.) si na takmer polovici pozemkov s ornou pôdou urobilo trávnaté porasty a tieto raz alebo 2x ročne (podľa potreby) pokosí a pokosenú trávu zahrabe na okraj honu, kde zhnije. Ďalšiu časť pozemkov (presnejšie špecifikovanú v súdnom spise) vôbec neobrába, takže zarástla krovínami a drevinami.

Rekultivačné práce sú potrebné, preto si finančný nárok nárokuje aj naďalej. A. B. môže robiť zmeny kultúr (ornú pôdu na trávnaté porasty) len na svojich pozemkoch. Na najatých pozemkoch môže robiť zmeny kultúr len vtedy, ak je to uvedené v nájomnej zmluve. “.

Sťažovateľ, ktorý v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nebol zastúpený advokátom, udelil 21. mája 2013 splnomocnenie advokátovi JUDr. I. J. Sťažovateľ bol následne ústavným súdom prostredníctvom zvoleného advokáta listom z 12. júna 2013 vyzvaný na odstránenie nedostatkov podanej sťažnosti, predovšetkým na zosúladenie petitu sťažnosti s jej obsahom, keďže zo sťažnosti sťažovateľa, v tom čase bez zastúpenia advokátom, nebolo zrejmé, zrušenia rozhodnutia ktorého súdu sa domáha (okresný súd, krajský súd alebo najvyšší súd), a to v lehote 14 dní.

Právny zástupca sťažovateľa v jeho mene listom z 25. júna 2013 doručeným ústavnému súdu 4. júla 2013 doplnil sťažnosť o námietky smerujúce voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd v napadnutom uznesení nedostatočne vysporiadal s námietkou nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, čo považuje za takú vadu konania, ktorá odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Sťažovateľ tvrdí, že, ak *„najvyšší súd neakceptoval námietky sťažovateľa vo vzťahu k nesprávnemu postupu súdu, jeho rozhodnutie je arbitrárne, bez riadneho zdôvodnenia, a teda nie je ústavne konformné“*. Sťažovateľ zastáva názor, že najvyšší súd nemal odmietnuť dovolanie ako neprípustné, ale mal sa vecne zaoberať namietaným nesprávnym právnym posúdením veci.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu upravil petit sťažnosti tak, že navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by vyslovil, že základné práva podľa čl. 46 ods. 1 až ods. 3 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli napadnutým uznesením najvyššieho súdu *„v spojení s“* napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu *„v spojení s“* napadnutým rozsudkom krajského súdu zrušuje, a aby vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň sťažovateľ uvádza, že si uplatňuje *„finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 Eur, ktoré považujem, vzhľadom na charakter sporu, za primerané“*, a zároveň žiada priznať trovy právneho zastúpenia vo výške 1 233,65 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z týchto hľadísk preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 až ods. 3 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takehoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nemožno vidieť medzi základným právom v čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto sa ich namietané porušenie skúma spoločne.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (v tomto prípade sťažnosťou). Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit sťažnosti). Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011).

Ústavný súd vychádza z toho, že ak sťažovateľ v petite sťažnosti (prostredníctvom právneho zástupcu, ktorý bol na úpravu petitu ústavným súdom vyzvaný) uvádza, že jeho označené základné práva boli porušené napadnutým uznesením najvyššieho súdu „v spojení s“ napadnutým rozsudkom krajského súdu, domáha sa vydania rozhodnutia vzťahujúceho sa na obe rozhodnutia (tak na napadnutý rozsudok krajského súdu, ako

aj na napadnuté uznesenie najvyššieho súdu). Podľa názoru ústavného súdu nemožno ani z tej časti petitu sťažnosti, ktorou sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu navrhuje, aby ústavný súd vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci najvyššiemu súdu (a nie krajskému súdu), vyvodiť záver, že sťažnosť smeruje iba voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Vrátenie veci na ďalšie konanie je následkom zrušenia rozhodnutia v tejto veci. Ak by ústavný súd pristúpil k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu, muselo by konanie pred krajským súdom pokračovať, a to bez ohľadu na to, či to sťažovateľ v petite sťažnosti navrhuje. Predmetná formulačná nejasnosť preto v okolnostiach danej veci nezohráva podstatnú úlohu. Z uvedených dôvodov ústavný súd posúdil sťažnosť smerujúcu tak voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ako aj voči napadnutému rozsudku krajského súdu.

1. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených základných práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Podstatou námietok sťažovateľa smerujúcich voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je jeho nesúhlas s postupom najvyššieho súdu pri výklade § 237 písm. f) OSP, ktorý vymedzuje podmienky prípustnosti dovolania. Najvyšší súd odmietol podané dovolanie, hoci podľa sťažovateľa boli splnené podmienky podľa § 237 písm. f) OSP.

Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal s jeho námietkami v súvislosti s právnym posúdením veci, s ktorými sa predtým nevysporiadal ani odvolací súd.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nesprávne právne posúdenie veci či nedostatočne zistený skutkový stav nezakladajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, ale mohli by predstavovať len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP

majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorá síce dovolanie odôvodňuje, ale sama osebe jeho prípustnosť nezakladá.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnutým uznesením najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP, mohlo dôjsť v okolnostiach daného prípadu k namietanému porušeniu v petite sťažnosti označených práv.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že vada konania podľa § 237 písm. f) OSP znamená porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06). Ústava však neupravuje, aké dôsledky majú prípady porušenia základného práva na súdnu ochranu a jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým dochádza v konaní pred súdmi, ani neustanovuje predpoklady ich nožnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu ustanovuje v zmysle čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy Občiansky súdny poriadok, ktorý predpokladá aj možnosť vzniku procesných pochybení v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky pochybení upravuje tento procesný kódex aj podmienky, za ktorých možno procesné nesprávnosti napraviť v dovolacom konaní. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania podľa § 237, pričom vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP. Aj niektorým ďalším vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam, avšak na rozdiel od taxatívne vymenovaných vád ich považuje za relevantný dovolací dôvod [pozri § 241 ods. 2 písm. b) OSP], ktorý možno uplatniť iba v takom dovolaní, ktoré je procesne prípustné; vada takejto povahy sama osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Ústavný súd v spojitosti s uvedeným ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011).

Vzhľadom na to, že ústavný súd v okolnostiach danej veci nezistil (a sťažovateľ ich ani neuvádza) osobitné dôvody, ktoré by odôvodňovali odlišný postup, zotrváva na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012), podľa ktorého je názor najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP, ústavne akceptovateľný.

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými dôvodmi dovolania v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o prípustnosti dovolania.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené namietané uznesenie najvyššieho súdu odmietajúce dovolanie sťažovateľa z dôvodu jeho neprípustnosti, ako aj celé odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a v okolnostiach danej veci nič neindikuje, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory najvyššieho súdu svojimi vlastnými.

Vzhľadom na skutočnosť, že námietky sťažovateľa v sťažnosti sa netýkajú preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ani nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím či súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, a sťažnosť ani nesmeruje voči rozhodnutiu o uvedených otázkach, nemôžu byť vzhľadom na rozsah základných práv podľa čl. 46 ods. 2 a 3 ústavy namietanými okolnosťami tieto základné práva sťažovateľa dotknuté.

Sťažovateľ neuviedol ani žiadnu okolnosť, pre ktorú by malo byť porušené jeho základné právo na rovnosť účastníkov v zmysle čl. 47 ods. 3 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu ani nič neindikuje, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu uvedeného základného práva.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v časti smerujúcej voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených základných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu je najprv potrebné poukázať na názor ústavného súdu, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). To však platí, len pokiaľ je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté. V takomto prípade je preto nevyhnutné, aby sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote nielen proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ale aj proti rozhodnutiu súdu odvolacieho, ak ním došlo podľa názoru sťažovateľa k zásahu do jeho práv (IV. ÚS 406/2010).

Ústavný súd preto považuje lehotu na podanie sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu za dodržanú.

Podstatou námietok uvedených sťažovateľom voči napadnutému rozsudku krajského súdu je jeho nesúhlas s tým, ako krajský súd vyhodnotil jeho argumenty, že nájomca porušil povinnosti vyplývajúce z nájomnej zmluvy. Podľa sťažovateľa *„Obvyklý spôsob užívania nájomných pozemkov na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby je taký, že orná pôda sa*

má obrábať orbou.“. Keďže podľa sťažovateľa nájomca prenajaté pozemky neobrábal, ale len kosil, porušil svoj zmluvný záväzok, a preto je povinný nahradiť takto spôsobenú škodu.

Podľa krajského súdu preukázaný spôsob užívania pozemkov zodpovedá zmluvne dohodnutému spôsobu ich užívania. Podľa napadnutého rozsudku krajského súdu *„Z výsledkov vykonaného dokazovania tiež nepochybne vyplýva, že žalobca prevzal prenajaté pozemky v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy v stave, v akom ich užíva aj v súčasnosti. Žalovaný na prenajatých pozemkoch vykonáva poľnohospodársku výrobu, ktorú nevykonáva iba orbou pôdy, ale aj inými činnosťami – zabezpečením pastvín pre hovädzí dobytok, ovce (spásaním, kosením). Preto nemohlo dôjsť zo strany žalovaného k znehodnoteniu pozemkov z dôvodu, že prenajaté pozemky využíva žalovaný ako trvalé trávnaté porasty, ktoré sa riadne kosia, resp. spású hospodárskymi zvieratami. Pozemky, na ktoré nie je prístup technikou, resp. mechanizmami kvôli svahovitosti terénu, žalovaný využíva na spásanie ovcami. Inak povedané, žalovaný prenajaté pozemky od roku 2005, t.j. od uzatvorenia nájomnej zmluvy užíva obvyklým spôsobom na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby a činnosti podľa zakladateľských listín.*“. Rozhodol tak bez toho, aby krajský súd ďalej skúmal ostatné podmienky nároku na náhradu škody (vznik škody, kauzálna príčinnosť, absencia zavinenia), keďže ostatné predpoklady nároku v takom prípade už nie je dôvod skúmať.

Ústavný súd vzhľadom na svoje postavenie nie je v zásade oprávnený vstupovať do právneho posúdenia veci krajským súdom, ak krajský súd nevybočí z ústavne akceptovateľných hraníc výkladu a aplikácie právnych noriem, v tomto prípade do výkladu právnych noriem upravujúcich povinnosti nájomcu voči prenajímateľovi. Rovnako nemôže nahrádzať posúdenie krajského súdu, či určitý konkrétny spôsob užívania pozemkov (kosenie, spásanie) je obvyklým alebo dohodnutým spôsobom užívania pozemkov.

S odvolaním sa na svoju ustálenú rozhodovaciu činnosť ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a to s ohľadom na to, o aké

rozhodnutie ide (meritórne alebo procesné) a v akom štádiu súdneho konania je rozhodnutie vydané. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05, III. ÚS 25/06, IV. ÚS 301/09, IV. ÚS 27/2010).

Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, je ústavne akceptovateľné, pričom nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by ho bolo možné považovať za popierajúce zmysel základného práva na súdnu ochranu, keďže súd zrozumiteľne vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel a oprel ich o skutkové zistenia. V okolnostiach danej veci nič nesignalizuje, že by ním mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedené platí aj v prípade, keď sa podstata právnych úvah sťažovateľa odlišovala od právneho názoru krajského súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľ nesúhlasí, avšak rozhodnutie dostatočne odôvodnil (aj s poukazom na svoju predchádzajúcu judikatúru) na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietanie porušenia základného práva.

Vo vzťahu k nemožnosti posudzovať okolnosti danej veci, pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 a 3 ústavy z dôvodu odlišného rozsahu ich ochrany od okolností danej veci, ako aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 47 ods. 3 ústavy ústavný súd poukazuje na už prv uvedené závery vzťahujúce sa na napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť aj v časti smerujúcej voči napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá vcelku, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2013